



ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Eleny Kováčovej a JUDr. Marianny Reiffovej v právnej veci navrhovateľa: **F. K.**, *zastúpený advokátom JUDr. L. L.*, proti odporcovi: **OPÚ B**, za účasti **SPF**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 21. júla 2005, č. j. R-5358/2004-Os., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. apríla 2007, č. k. 3 Sp 177/2005-22, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 3 Sp 177/2005-22 zo dňa 23. apríla 2007 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. j. R-5358/2004-Os. zo dňa 21. júla 2005 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporca je **povinný** zaplatiť navrhovateľovi trovy konania v sume 10.408 Sk na účet právneho zástupcu JUDr. L. L., do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Výrok, ktorým bola navrhovateľovi uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 1000 Sk **z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie zo dňa 21. júla 2005, č. j. R- 5358/2004-Os., ktorým odporca v konaní podľa § 5 ods. 5 písm. g) zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov rozhodol podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení

vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 503/2003 Z.z.) tak, že sa navrhovateľovi nenavracia vlastníctvo k pozemkom a nepriznáva sa právo na náhradu za pozemok, vedený v pozemkovej knihe vo vl. č. X. ako parc. č. X. – orná pôda, nakoľko nie sú splnené podmienky § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. Odporca svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podľa predloženého výpisu z pozemnoknižnej vložky číslo X., katastrálne územie Č. a podľa zápisu pod B-1 vlastníkom parcely číslo X. bola od roku 1928 Maďarská kráľovská pokladnica a podľa zápisu pod B-8 z 27. apríla 1956 sa vlastníkom stal Československý štát podľa § 5 zákona č. 354/1921 Sb., podľa ktorého zákona ide o prevzatie majetkov, ktoré pripadli Československému štátu podľa mierových zmlúv. Z toho odporca vyvodil záver, že oprávnená osoba nespĺňa ustanovenia § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., lebo pozemok oprávnenej osoby, resp. jej právnych predchodcov, neprešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 niektorým zo spôsobov uvedených v ustanovení § 3. Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že súd vzhľadom na uvedené závery odporcu mal za to, že preskúmané rozhodnutie je správne a bolo vydané v súlade s ustanovením § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z. a príslušných ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (Správny poriadok).

Včas podaným odvolaním sa navrhovateľ domáhal, aby najvyšší súd zmenil rozsudok krajského súdu, rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zopakoval tvrdenia z opravného prostriedku proti rozhodnutiu pozemkového úradu, ktorý podal na krajský súd 22. augusta 2005, v ktorom okrem procesných pochybení vytýkal, že rozhodnutie odporcu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a tiež, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci. Uviedol, že zistenie odporcu, podľa ktorého sa vlastníkom predmetného pozemku stal na základe § 5 zákona č. 354/1921 Sb. Československý štát, je zrejme nesprávne, a preto nemôže byť podkladom pre právny záver, že navrhovateľ nie je oprávnený uplatniť právo na navrátenie vlastníctva. Mal za to, že preukázal, že je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 písm. c) zákona č. 503/2003 Z.z. a že jeho právny predchodca bol vlastníkom predmetného pozemku v rozhodujúcom období, a to napriek tomu, že v evidencii nehnuteľností bol pozemok v rokoch 1928 – 1956 vedený vo vlastníctve Maďarského štátu a Československý štát bol zapísaný ako vlastník v rozhodnom období bez právneho dôvodu. Ďalej uviedol, že aj rozsudok súdu prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odôvodnení rozsudku sa krajský súd nevyporiadal s tvrdeniami navrhovateľa v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu pozemkového úradu, týkajúcimi sa nepoužiteľnosti zákona č. 354/1921 Sb. v danej veci, nezrušil rozhodnutie pozemkového úradu pre nedostatočné zistenie skutkového stavu a nesprávne právne posúdenie veci, preto jeho rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že odvolanie navrhovateľa považuje za neopodstatnené, nedostatočne podložené, poukazujúce na skutočnosti, ktoré správny orgán a krajský súd vo svojich rozhodnutiach a ich odôvodneniach náležite prešetrili a zaujali k nim odborné stanoviská. Ďalej uviedol, že jeho rozhodnutie obsahuje všetky náležitosti v zmysle § 47 Správneho poriadku a je náležite odôvodnené. Poukázal aj na to, že od roku 1928 nepodnikol navrhovateľ ani jeho právny predchodca žiadne právne kroky na zápis vlastníctva, prípadne na majetkoprávne vysporiadanie vlastníckeho práva k dotknutej nehnuteľnosti. Tiež uviedol, že úrad nemá kompetenciu opravovať chybné zápisy, prípadne pochybenia inštitúcií, ktoré používali právne predpisy pre prechod nehnuteľnosti na štát. Mal za to, že posudzovanie oprávnenosti predmetných zápisov v pozemnoknižných vložkách, ako to požaduje navrhovateľ, by zasahovalo do kompetencie súdov a zároveň by presahovalo rámec činnosti správnych orgánov.

Slovenský pozemkový fond sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 v spojení s § 246c OSP na odvolacom pojednávaní podľa § 250ja ods. 4 veta prvá v neprítomnosti odporcu a Slovenského pozemkového fondu, ktorí boli na odvolacie pojednávanie riadne predvolaní (§ 246c veta prvá, § 211 ods. 2 a § 101 ods. 2 OSP) a dospel k záveru, že podanému odvolaniu je potrebné vyhovieť. Rozhodol na odvolacom pojednávaní dňa 21. mája 2008 rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil.

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmvacieho konania je rozhodnutie odporcu, ktorým nebolo vyhovené žiadosti navrhovateľa na navrátenie vlastníctva s odôvodnením, že podľa zápisov v pozemkovej knihe vlastníctvo k nehnuteľnosti prešlo v roku 1956 priamo z Maďarského štátu (Maďarskej kráľovskej pokladnice) na Československý štát a preto oprávnená osoba (navrhovateľ) nespĺňa podmienky § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľ uplatnil nárok na navrátenie vlastníctva na predtlačenom vzore, kde vyplnil požadované údaje, ale podrobnejšie sa v uplatnenom nároku neuvádza nadobudnutie vlastníctva jeho právnym predchodcom Š. K., ktorý nebol vedený v pozemkovej knihe ako vlastník. Uvedené skutočnosti navrhovateľ (oprávnená osoba) nemal možnosť objasniť, lebo, ako to vyplýva zo spisu, nebola mu v správnom konaní daná možnosť vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy. Až v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu pozemkového úradu, podaného na krajský súd 22. augusta 2005 a vo vyjadrení zo dňa 10. apríla 2007, navrhovateľ podrobne vysvetlil, na základe ktorých skutočností uplatnil reštitučný nárok a pripojil listinné dôkazy. Uviedol, že v rámci pozemkovej reformy podľa maďarských zákonov vlastníctvo prešlo z Maďarského štátu (Maďarskej kráľovskej pokladnice) na ich

právneho predchodcu Š. K. na základe rozhodnutí maďarského súdu z roku 1926, s odvolaním sa na vtedajší právny stav, podľa ktorého sa intabulačný princíp nevzťahoval na prechod vlastníckeho práva na základe autoritatívneho rozhodnutia príslušného štátneho orgánu. Tiež tvrdil, že ich právny predchodca bol vlastníkom až do zapísania vlastníctva Československého štátu k predmetnému pozemku v roku 1956 a že vlastníctvo Československého štátu bolo zapísané bez právneho dôvodu, lebo zákon č. 172/1947Sb., ktorým bola rozšírená účinnosť právnych predpisov Československej republiky na katastrálne územie Č. (po pričlenení k Československu Parížskou mierovou zmluvou), sa nedotkol právneho stavu, ktorý bol vytvorený na katastrálnom území pred 15.10.1947 a zákon č. 354/1921 Sb., podľa ktorého bol vykonaný zápis v roku 1956, sa na predmetnú nehnuteľnosť nemohol vzťahovať.

Podľa § 244 ods. 1 OSP súdy preskúmajú v správnom súdnictve na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Podľa tretej hlavy piatej časti OSP súdy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l až § 250s OSP). Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP).

Správny poriadok správnym orgánom ukladá povinnosť postupovať v konaní tak, aby vydané rozhodnutie vychádzalo zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu veci, pričom správny orgán musí postupovať v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania a musí im vždy dať príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne brániť, najmä vyjadriť sa k podkladu rozhodnutia a uplatniť svoje návrhy (§ 3 ods. 4, § 32 ods. 1,2,3, § 46). Súčinnosť s účastníkmi konania v štádiu pred vydaním rozhodnutia zdôrazňuje tiež ustanovenie § 33 ods. 2 Správneho poriadku, ktorý ukladá správnym orgánom dať účastníkom konania a zúčastneným osobám možnosť, aby sa pred vydaním rozhodnutia mohli vyjadriť k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia, prípadne navrhnúť jeho doplnenie. Správny orgán je povinný hodnotiť každý dôkaz samostatne a potom všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie dôkazov musí správny orgán náležite odôvodniť (§ 34 ods. 5 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku).

Najvyšší súd SR po prejednaní veci v súdnom odvolacom konaní dospel k záveru, že pozemkový úrad nepostupoval v danej veci v súlade s citovanými ustanoveniami Správneho poriadku. Nevykonával dôkazy, potrebné na zistenie skutkového stavu veci. Pri rozhodovaní vychádzal, ako to vyplýva z pripojeného spisu, len z návrhu a k nemu pripojených dokladov. Navrhovateľovi nedal možnosť, ako mu to ukladá zákon, aby sa pred vydaním rozhodnutia vyjadril k jeho podkladu i k spôsobu jeho zistenia a prípadne navrhol jeho doplnenie. To potom malo za následok, aspoň to tak vyplýva z obsahu spisu pozemkového úradu, ktorý bol predložený Najvyššiemu súdu SR spolu so spisom krajského súdu, že v priebehu

správneho konania nebolo zisťované ani to, prečo navrhovateľ uplatnil reštitučný nárok, keď predmetná nehnuteľnosť bola od roku 1928 vždy vo vlastníctve štátu – najprv vo vlastníctve Maďarského štátu (Maďarskej kráľovskej pokladnice) od roku 1928 a potom podľa zápisu v pozemkovej knihe z roku 1956 vo vlastníctve Československého štátu. To, že predmetná nehnuteľnosť mala byť v maďarskej pozemkovej reforme pridelená právnomu predchodcovi navrhovateľa na základe rozhodnutí maďarského súdu z roku 1926, uvádza navrhovateľ až v opravnom prostriedku proti rozhodnutiu pozemkového úradu. Vo vyjadrení z 10. januára 2007 navrhovateľ uvádza, že rozhodnutia maďarského súdu ako aj iné písomné dôkazy navrhovateľ predložil pozemkovému úradu prostredníctvom pani G. F. dňa 16. novembra 2004. Z obsahu spisu pozemkového úradu nevyplýva, že listinné dôkazy, uvádzané navrhovateľom, mal k dispozícii v čase vydania rozhodnutia, ktoré je predmetom súdneho preskúmvacieho konania a ani sa o nich vo svojom rozhodnutí nezmienil. V prípade, že pozemkový úrad pri posudzovaní danej veci vychádzal aj z dôkazov (listín), založených v iných spisoch pozemkového úradu, bolo jeho povinnosťou uviesť to v odôvodnení rozhodnutia (§ 47 ods. 3 Správneho poriadku).

Pochybil teda krajský súd, keď sa stotožnil s právnym záverom odporcu v danej veci. Odvolací súd dospel k právnemu záveru, že správny orgán sa nezaoberal náležite nárokom navrhovateľa, ktorý riadne uplatnil podľa zákona č. 503/2003 Z. z., keď v dôvodoch rozhodnutia vyslovil záver, že oprávnená osoba nespĺňa ustanovenia § 2 ods. 1 a § 3 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z. z., lebo pozemok oprávnenej osoby, resp. jej právnych predchodcov neprešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 niektorým zo spôsobov uvedených v ustanovení § 3.

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporcu nie je v súlade so zákonom a preto podľa § 250ja ods. 4 prvá veta v spojení s § 250l ods. 2 OSP rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu, zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Doterajšie zistenie skutkového stavu odporcom, ako ho uviedol v odôvodnení preskúmvaného rozhodnutia, je nedostačujúce na posúdenie veci s konečnou platnosťou (§ 250j ods. 2 písm. c/ OSP). Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 OSP).

V ďalšom konaní bude potrebné, aby sa správny orgán dôsledne zaoberal tvrdením navrhovateľa a dôkazmi, ním predloženými, aby bolo možné dospieť k záveru, či predmetnú nehnuteľnosť nadobudol právny predchodca navrhovateľa v maďarskej pozemkovej reforme, či sa na uvedený prechod vlastníctva nevzťahoval intabulačný princíp a či k prechodu vlastníctva na Československý štát došlo na základe právne relevantného dôvodu alebo bez právneho titulu, ako to tvrdí

navrhovateľ, ako aj tvrdeniami Slovenského pozemkového fondu, ktorý vo vyjadrení k odvolaniu spochybnil reštitučný nárok navrhovateľa. S ohľadom na predmet konania správny orgán tiež zväži nariadenie ústneho pojednávania v danej veci (§ 21 Správneho poriadku).

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd SR podľa § 224 ods. 1, 2 v spojení s § 250k ods. 1 a § 149 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania, ktoré vyčíslil právny zástupca navrhovateľa sumou 10.408 Sk v súlade s § 11 ods. 1, § 13 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

O zrušení výroku rozhodnutia, ktorým bola navrhovateľom uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 1000 Sk rozhodol súd podľa § 166 ods. 1, 2 OSP dopĺňacím rozsudkom.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok .

V Bratislave dňa 21. mája 2008

JUDr. Jana Henčeková, PhD, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová